

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise a soudkyně Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobkyň: a) **Mirati Therapeutics, Inc.**
se sídlem San Diego, 92121, Kalifornie, Spojené státy americké

b) **Array Biopharma Inc.**
se sídlem Boulder, 80301, Colorado, Spojené státy americké

obě žalobkyně zastoupeny advokátem JUDr. Karlem Čermákem, Ph.D.,
LL.M. se sídlem Elišky Peškové 15, Praha 5
proti

žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví**
se Antonína Čermáka 2a, Praha 6

o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 30. 10. 2024,
č.j. CZ/EP3710439/D24089953/2024/ÚPV

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobkyně se žalobou domáhaly zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen „předseda ÚPV“) specifikovaného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut rozklad žalobkyň a současně bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví (dále jen „ÚPV“) ze dne 13. 8. 2024, č.j. CZ/EP 3710439/D24066583/ 2024/ÚPV (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým

rozhodnutím ÚPV nevyhověl žádosti žalobkyň o prominutí zmeškání lhůty ve smyslu § 65 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „patentový zákon“).

2. Soud ze správního spisu zjistil, že 15. 2. 2023 bylo Evropským patentovým úřadem oznámeno udělení patentu EP 3710439 „Inhibitory kras G12C“ (dále jen „Patent“) na základě patentové přihlášky podané 14. 11. 2018 a požívající práva přednosti od 15. 11. 2017. Dne 14. 11. 2023 Patent zanikl ve smyslu § 22 písm. b) patentového zákona, protože jeho majitelky, žalobkyně a) a b), nezaplatily ve stanovené lhůtě poplatky za 6. rok udržování Patentu v platnosti. Následně žalobkyně a) a b) podaly dne 3. 7. 2024 žádost o prominutí zmeškání lhůty k uhrazení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě (dále jen „Žádost“) dle § 65 patentového zákona, neboť ke zmeškání lhůty došlo z důvodů nezávislých na jejich vůli žalobkyň, jejichž záměrem bylo poplatek uhradit.
3. Na základě smlouvy, kterou mezi sebou žalobkyně uzavřely, byla za správu patentu odpovědná žalobkyně a). Neuhrazení udržovacího poplatku bylo jednorázovou chybou, k níž došlo za výjimečných okolností, protože v rozhodné době se řešila akvizice žalobkyně a) jinou společností. To vedlo ke zvýšené pracovní zátěži právě v době, kdy byl udělen Patent. Žalobkyně a) měla několik let uzavřenou smlouvu se společností v oboru placení udržovacích poplatků. Odpovědností žalobkyně bylo zadávat informace o každé patentové rodině do systému uvedené společnosti a hrazení udržovacích poplatků pak probíhalo automaticky. K pochybení došlo pouze v nyní posuzované věci, kdy odpovědná asistentka nezadala data do systému správně. O neuhrazení udržovacího poplatku se žalobkyně a) a b) dozvěděly 7. 6. 2024. Žádost byla podána v zákonných lhůtách a současně byl uhrazen udržovací poplatek včetně penále. Zákon dle žalobkyň prominutí zmeškání lhůty k úhradě udržovacího poplatku v dodatečné lhůtě dle § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., o poplatcích za udržování poplatků a dodatkových ochranných osvědčeních pro léčiva a pro přípravky na ochranu rostlin a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 377/2005 Sb. (dále jen „zákon č. 173/2002 Sb.“) nevylučuje za předpokladu, že je splněna podmínka uhradit za pozdní platbu udržovacího poplatku penále. Tento výklad podporuje skutečnost, že § 65 odst. 2 patentového zákona navrácení lhůty k úhradě udržovacího poplatku nevylučuje. Podmínky pro prominutí zmeškání lhůty dle odst. 1 uvedeného ustanovení byly splněny.
4. Následně bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, kterým nebylo Žádosti vyhověno. ÚPV odkázal na § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., podle něhož nelze u udržovacího poplatku zmeškání lhůty k jeho zaplacení prominout. Jde o speciální úpravu. Ke zmírnění dotčeného ustanovení slouží § 8 odst. 4 téhož zákona, umožňující zaplatit udržovací poplatek spolu s penále v dodatečné lhůtě 6 měsíců ode dne splatnosti. Ani v této lhůtě však udržovací poplatek zaplacen nebyl. K § 65 patentového zákona ÚPV uvedl, že vzhledem k § 11 odst. 1 zákona č. 173/2002 Sb., nebylo možno se splněním podmínek prominutí zmeškání lhůty dle předmětného ustanovení zabývat.
5. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně rozklad, který předseda ÚPV zamítl napadeným rozhodnutím, jímž současně potvrdil prvostupňové rozhodnutí. V odůvodnění napadeného rozhodnutí předseda ÚPV shrnul rozkladové námitky žalobkyň a relevantní ustanovení právních předpisů. Následně konstatoval, že problematika placení udržovacího poplatku je upravena speciálním zákonem, který má před patentovým zákonem aplikační přednost. Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 173/2002 Sb. stanoví datum, od něhož se platí za jednotlivá roční období trvání platnosti evropského patentu. Tímto datem je podání evropské patentové přihlášky s účinky pro Českou republiku (v případě Patentu 14. 11.

2018). Udržovací poplatek za 6. rok byl splatný 14. 11. 2023, k tomuto datu však nebyl zaplacen. Na zmírnění striktního režimu poskytuje zákon majitelům patentů možnost upravenou v § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., podle kterého nebyl-li udržovací poplatek zaplacen v zákonné lhůtě, může poplatník udržovací poplatek uhradit v dodatečné lhůtě 6 měsíců od jeho splatnosti, v tom případě je však povinen uhradit také penále ve výši splatného udržovacího poplatku. Také dodatečná lhůta však v posuzované věci marně uplynula 14. 5. 2024. Patent tedy dle § 22 písm. b) patentového zákona zanikl k 14. 11. 2023. Zákon č. 173/2002 Sb., stanoví absolutně, že u udržovacího poplatku nelze prominout zmeškání lhůty k jeho zaplacení, a to bez možnosti přihlídnutí k okolnostem případu či závažnosti konkrétních důvodů. ÚPV tedy postupoval správně.

6. Dále předseda ÚPV odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 1. 3. 2022, č.j. 4 Afs 213/2021-31 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2021, č.j. 18 A 14/2021-48, které potvrdily obecnou platnost pravidla, že pokud je prominutí zmeškání lhůty k provedení úkonu zákonem vyloučeno, není možné o jeho důvodech vůbec uvažovat. Ze znění § 11 odst. 2 zákona č. 173/2002 Sb. vyplývá subsidiarita zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), který se použije až v případě, že zákon č. 173/2002 Sb., danou problematiku neupravuje. Zákon č. 173/2002 Sb., však obsahuje danou úpravu právě v § 11 odst. 1 písm. a), protože se § 37 daňového řádu neaplikuje. Městský soud v Praze již v rozsudku ze dne 14. 6. 2021, č.j. 18 A 14/2021-48, potvrdil, že u udržovacího poplatku nelze dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., prominout zmeškání lhůty k jeho zaplacení, přičemž § 37 daňového řádu se neužije. I samotný daňový řád vylučuje aplikaci § 37 na situaci mající povahu prodlení s platbou daně.
7. Není ani pravdou, že není vyloučeno prominutí zmeškání zaplacení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě včetně penále ve smyslu § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., neboť v takovém případě by vyloučení možnosti prominutí zmeškání úhrady udržovacího poplatku postrádalo smysl. Přicházelo by v úvahu v každém případě, mohlo by však navazovat pouze na uplynutí poshověcí lhůty. Rozdíl by sice spočíval v tom, že u prominutí zmeškání úhrady v poshověcí lhůtě by zde byla ještě povinnost majitele patentu uhradit penále, avšak výklad, že ve 100 % případů by v konečném důsledku bylo prominutí zmeškání možné, popírá jednoznačně vyjádřený úmysl zákonodárce. Z § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., plyne, že zákonodárce zamýšlel vyloučit prominutí zmeškání *en bloc*. S odkazem na důvodovou zprávu k zákonu č. 173/2002 Sb., předseda ÚPV uvedl, že podle ní nelze lhůtu prodloužit s ohledem na existenci poshověcí lhůty a s ohledem na potřebu právní jistoty třetích osob ohledně platnosti ochrany vynálezu patentem. Proto je irelevantní rozlišování mezi řádnou a poshověcí lhůtou, neboť právní jistota třetích osob je chráněna bez rozdílu. Ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., vychází z čl. 5bis odst. 1 Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen „Pařížská úmluva“). Její článek 5bis uvádí dva způsoby zmírnění režimu platby udržovacích poplatků – a) k zaplacení poplatků stanovených pro zachování práv musí být povoleno alespoň šestiměsíční poshovění, a to tak, že bude zaplacen příplatek, pakliže jej národní zákonodárství ukládá (odst. 1) a b) unijní země mohou stanovit, že patenty na vynálezy, jež zanikly pro nezaplacení poplatků, budou vráceny v předešlý stav (odst. 2). Článek 5bis odst. 2 Pařížské úmluvy v zákoně č. 173/2002 Sb., oporu nemá, protože se navrácení patentu v předešlý stav nelze domáhat (srov. rozsudek NSS ze dne 1. 3. 2022,

č.j. 4 Afs 213/2021-31). Zákonodárce navrácení patentu v předešlý stav v § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., výslovně vyloučil.

8. K žalobkyní namítaným dvěma rozhodnutím ÚPV z let 2017 a 2018, které měly dokládat odchýlení od rozhodovací praxe, předseda ÚPV uvedl, že legitimní očekávání mohou zpravidla založit pouze jednání a postupy, které jsou v souladu se zákonem a v jeho mezích (srov. body 29 až 31 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 4. 5. 2022, č.j. 18 A 13/2022-33). Rozhodná právní otázka byla správními soudy zodpovězena a jejich závěry jsou pro ÚPV relevantní. ÚPV tedy nepochybil, odchýlil-li se od závěrů některých předchozích rozhodnutí. Není pravdou, že by byly výklad zákona č. 173/2002 Sb., resp. § 37 daňového řádu nejednoznačné a měly by být interpretovány ve prospěch žalobkyň. V závěru ÚPV nelze spatřovat porušení základních práv žalobkyň. Ustálená judikatura změnu správní praxe připouští. Jak plyne z rozsudku NSS ze dne 1. 3. 2022, č.j. 4 Afs 213/2021-31, ke změně rozhodovací praxe došlo již před několika lety, protože rozhodnutí ÚPV v dané věci bylo vydáno již 21. 9. 2020 a se změnou rozhodovací praxe byla seznámena i veřejnost.

II. Obsah žaloby

9. Žalobkyně v žalobě tvrdily, že ve správním řízení prokázaly, že hrazení udržovacích poplatků zajišťuje žalobkyně a), k čemuž má uzavřenu smlouvu se společností Computer Packages Inc. (dále jen „CPI“). Do systému CPI však nebyly zadány správné informace o potvrzení platnosti českého patentu před uplynutím poshověcích lhůt, a žalobkyně a) tak nemohla snadno zjistit ani být upozorněna, že udržovací poplatky nebyly zaplacený. Záměrem žalobkyně a) bylo vždy prodloužit platnost Patentu ve všech množných evropských státech. Došlo však k jednorázové chybě. Žalobkyně a) vynaložila náležitou péči a ke zmeškání lhůty došlo přes zavedené postupy a opatření. Protože žalobkyně žádaly o prominutí zmeškání lhůty k úhradě udržovacího poplatku, uhradily jak udržovací poplatek, tak penále dle § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb. Ač žalobkyně a) prokázala, že ke zmeškání lhůty došlo nezávisle na její vůli při zachování péče řádného hospodáře a splnění podmínek § 65 odst. 1 patentového zákona, žalovaný žádosti nevyhověl.
10. Žalobkyně v žalobě namítly, že napadené rozhodnutí je nezákonné a odporuje rozhodovací praxi žalovaného v řízeních ve věcech žádostí dle § 65 patentového zákona a je současně v rozporu s daňovým řádem. Žalobkyně odkázaly na rozhodnutí ÚPV ze dne 13. 11. 2017, č.j. CZ/EP 2976209/D17107720/2017/ÚPV a ze dne 25. 4. 2018, č.j. CZ/EP 2277785/D18033797/ 2018/ÚPV, jimiž ÚPV vyhověl žádostem o navrácení v předešlý stav ve vztahu k úhradě udržovacích poplatků. Nešlo o excesy, ale o součást rozhodovací praxe. Napadené rozhodnutí je proto v rozporu se zásadou kontinuity správy. Došlo ke změně rozhodovací praxe bez změny právní úpravy, což porušuje zásadu předvídatelnosti správního rozhodování. Žalovaný ve své dosavadní praxi o žádostech dle § 65 patentového zákona rozhodoval dle daňového řádu, a takto měl posoudit i Žádost. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., se dle žalobkyň týká pouze nemožnosti prominout zmeškání lhůty k úhradě udržovacího poplatku v řádné lhůtě. Ta reaguje na skutečnost, že § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., stanoví dodatečnou lhůtu pro úhradu udržovacího poplatku spojenou s povinností uhradit penále. Proto je prominutí zmeškání lhůty k úhradě poplatku v řádné lhůtě vyloučeno. Zákon však nevylučuje prominutí zmeškání lhůty k úhradě udržovacího poplatku v dodatečné lhůtě dle § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., za předpokladu uhrazení penále. To podporuje § 65 odst. 2 patentového zákona, který navrácení lhůty k úhradě udržovacího poplatku za patent neobsahuje a nevylučuje jej ani daňový řád. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., lze aplikovat pouze

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

na prominutí zmeškání lhůty k úhradě udržovacích poplatků v řádné lhůtě, nikoliv ve lhůtě poshověcí. Článek 5bis odst. 1 Pařížské úmluvy stanoví povinnost přijmout systém úhrady udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě a zároveň umožňuje v případě patentů zaniklých pro nezaplacení poplatků navrácení v předešlý stav. Systém úhrady udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě možnost prominutí zmeškání lhůty nevylučuje ani nenahrazuje.

11. Není ani pravdou, že by nevyloučení prominutí zmeškání zaplacení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě dle § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., znamenalo, že by prominutí zmeškání lhůty přicházelo v úvahu v každém případě. Podmínky pro uplatnění žádosti o navrácení v předešlý stav jsou upraveny v § 65 patentového zákona, podle něhož je navrácení v předešlý stav možné, pokud k němu došlo ze závažných důvodů a je zachována subjektivní a objektivní lhůta. Tím je zachován princip právní jistoty. Nevyhovění Žádosti tedy nelze odůvodnit ani potřebou zachování právní jistoty. Zánik patentu je závažným zásahem do práv vlastníka a úpravu týkající se této otázky je nutno vykládat restriktivně v jeho prospěch (nemožnost dointerpretovat právní předpis ve prospěch státu). Změna rozhodovací praxe žalovaného by byla porušením čl. 4 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, protože některým přihlašovatelům by za skutkově identických podmínek navrácení v předešlý stav umožnil a jiným nikoliv.

III. Vyjádření žalovaného

12. Žalovaný soudu ve svém vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., který prominutí zmeškání lhůty k zaplacení udržovacího poplatku výslovně vylučuje. Jde o speciální úpravu mající přednost před zákonem č. 527/1990 Sb., a daňovým řádem. Dle § 35g odst. 1 patentového zákona je majitel patentu povinen platit udržovací poplatky podle zvláštního právního předpisu, kterým je zákon č. 173/2002 Sb. Nelze aplikovat daňový řád, protože ten se dle § 11 odst. 2 zákona č. 173/2002 Sb., uplatní pouze v případě, že uvedený zákon neobsahuje zvláštní úpravu – v tomto případě § 11 odst. 1 písm. a). Udržovací poplatek nebyl zaplacen ani v poshověcí lhůtě, proto žalovaný aplikoval § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., který prominutí zmeškání lhůty vylučuje. Existence speciální úpravy rovněž vylučuje aplikaci § 65 odst. 2 patentového zákona.
13. Žalobkyněmi namítaná dřívější rozhodnutí ÚPV byla rozhodnutími správního orgánu I. stupně, přičemž rozhodnutími předsedy ÚPV došlo následně k narovnání praxe. Současný postup je plně v souladu se zákonem a judikaturou správních soudů. Žalovaný opětovně odkázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2021, č.j. 18 A 14/2021-48, jej potvrzující rozsudek NSS ze dne 1. 3. 2022, č.j. 4 Afs 213/2021-31 a důvodovou zprávu k zákonu č. 173/2002 Sb., a následně konstatoval, že i s ohledem na možnost zaplacení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě měly žalobkyně dostatečný časový prostor k jeho zaplacení. K tomu však nedošlo a § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., současně neumožňuje zmeškání lhůty prominout. Žádosti tedy nebylo možno vyhovět.
14. Žalovaný dále poznamenal, že úprava čl. 5bis odst. 2 Pařížské úmluvy je fakultativní a dává unijním zemím pouze možnost ji využít. S odkazem na odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že institut zaplacení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě je vedle prominutí zmeškání lhůty další možností, jak může majitel patentu zabránit jeho zániku v případě, že promeškal řádnou zákonnou lhůtu k jeho zaplacení. Smluvní stát se dle uvedeného ustanovení může fakultativně rozhodnout, zda institut navrácení zaniklých patentů v důsledku neuhrazení udržovacích poplatků v předešlý stav do svého právního řádu zahrne

či nikoliv. V právním řádu České republiky tento institut využit nebyl (srov. rozsudek NSS ze dne 1. 3. 2022, č.j. 4 Afs 213/2021-31).

IV. Ústní jednání před soudem

15. Účastníci řízení setrvali při ústním jednání na svých dosavadních procesních stanoviscích.
16. Právní zástupce žalobkyň odkázal na písemné vyhotovení žaloby a konstatoval, že pakliže žalovaný dlouhodobě povoloval prominutí zmeškání lhůty v situacích neuhrazení udržovacího poplatku a následně bez změny právní úpravy svou praxi změnil, došlo tím k zásahu do principu právní jistoty. Neumožněním prominutí zmeškání lhůty dochází k zásahu do vlastnických práv vlastníka patentu.
17. Žalovaný odkázal na vyjádření k žalobě a odůvodnění správních rozhodnutí obou stupňů. K žalobkyní namítaným rozhodnutím ÚPV uvedl, že šlo o prvostupňová rozhodnutí, která byla následně změněna rozkladovými rozhodnutími ÚPV. Ta byla poté potvrzena rozsudky Městského soudu v Praze i NSS.
18. Soud při jednání zamítl důkazní návrhy žalobkyň pro jejich nadbytečnost, neboť shledal, že k posouzení důvodnosti žaloby postačí vyjít z obsahu správního spisu. Důkaz správním spisem se v řízení před správními soudy neprovádí. O existenci žalobkyněmi namítaných rozhodnutí ÚPV současně není mezi stranami sporu, proto ani je nebylo před soudem potřeba dokazovat.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

19. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a to v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí [§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
20. Soud vyšel při posouzení věci z následně uvedené právní úpravy:
21. Podle § 8 odst. 2 zákona č. 173/2002 Sb., není-li splatný udržovací poplatek zaplacen ve stanovené výši, vyzve Úřad poplatníka k jeho doplacení ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy. Po marném uplynutí této lhůty se má za to, že udržovací poplatek nebyl zaplacen. Úřad platbu, kterou v neúplné výši obdržel, poplatníkovi do 30 dnů ode dne marného uplynutí lhůty vrátí. Ustanovení odstavce 4 tím není dotčeno.
22. Podle § 8 odst. 4 zákona č. 173/2002 Sb., nebyl-li udržovací poplatek zaplacen ve stanovené lhůtě nebo má-li se za to, že nebyl zaplacen podle odstavce 2, může jej poplatník uhradit dodatečně ve lhůtě 6 měsíců ode dne jeho splatnosti. V tomto případě je poplatník povinen zároveň se splatným udržovacím poplatkem uhradit penále ve výši, které se rovná výši splatného udržovacího poplatku.
23. Podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., nestanoví-li tento zákon jinak, nelze u udržovacího poplatku prominout zmeškání lhůty k jeho zaplacení.
24. Podle § 35g odst. 1 patentového zákona za udržování evropského patentu v platnosti je majitel povinen platit poplatky podle zvláštního právního předpisu.
25. Podle § 65 odst. 1 patentového zákona Úřad promine zmeškání lhůty, k němuž došlo ze závažných důvodů, požádá-li o to účastník do dvou měsíců ode dne, kdy pominula překážka zmeškání, a učiní-li v této době zmeškaný úkon a zaplatí správní poplatek podle zvláštních předpisů.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

26. Podle § 65 odst. 2 patentového zákona zmeškání lhůty nelze prominout po uplynutí jednoho roku ode dne, kdy měl být úkon učiněn, jakož i při uplatnění nebo prokázání práva přednosti, při žádosti o provedení úplného průzkumu přihlášky vynálezu a při žádosti o pokračování řízení podle ustanovení § 28 odst. 3.
27. Podle § 37 odst. 1 daňového řádu osoba zúčastněná na správě daní je oprávněna požádat správce daně o navrácení lhůty v předešlý stav.
28. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
29. Rozhodnou otázkou, kterou se soud musel v této věci zabývat, je to, zda zákon č. 173/2002 Sb., umožňuje prominutí zmeškání lhůty k zaplacení udržovacího poplatku. Žalobkyně v podstatě tvrdily, že zákon nevylučuje prominutí zmeškání lhůty k zaplacení udržovacího poplatku v poshověcí lhůtě, neboť jej podle nich vylučuje pouze ve lhůtě řádné, a to právě proto, že stanoví dodatečnou poshověcí lhůtu a související povinnost uhradit penále.
30. Soud se s takovým výkladem neztotožňuje. Není pravdou, že by se § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., týkal pouze nemožnosti prominout zmeškání lhůty k úhradě udržovacího poplatku v řádné lhůtě. Konstrukce zákona je totiž zcela jiná.
31. Ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., zcela zapovídá jakékoliv prominutí lhůty k zaplacení udržovacího poplatku. Jedná se přitom o speciální úpravu jak k patentovému zákonu, tak také k daňovému řádu. Tento závěr již dříve potvrdily i správní soudy, například NSS v rozsudku ze dne 1. 3. 2022, č.j. 4 Afs 213/2021-31, v němž konstatoval, že „subsidiární aplikace navrácení v předešlý stav je již na základě § 11 odst. 1 písm. a) zákona o udržovacích poplatcích vyloučena, jelikož povaha institutu navrácení v předešlý stav a prominutí zmeškání lhůty je obdobná. Pokud tak v posuzovaném případě došlo k zániku patentu stěžovatelky v důsledku nezaplacení příslušného udržovacího poplatku, nebylo možné lhůtu k jeho uhrazení navrátit v předešlý stav, resp. prominout zmeškání lhůty k jeho zaplacení. Námitka, že přijetím daňového řádu došlo k nepřímé novelizaci citovaného ustanovení, když zákonodárce výslovně subsidiární aplikaci § 37 daňového řádu nevyloučil, je tak vzhledem k uvedenému nedůvodná.“
32. Pravidlo upravené v § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., je zcela jednoznačné a nepřipouští jiný výklad. Žalobkyně se námitkami uplatněnými v rámci druhého žalobního bodu snažily předmětné ustanovení vyložit tím způsobem, že vyloučení možnosti prominutí zmeškání dopadá jen na nezaplacení poplatku v řádné lhůtě, nikoli později v dodatečné (poshověcí) lhůtě. Této argumentaci soud přisvědčit nemohl a naopak musel přisvědčit správním orgánům, že potom by vyloučení možnosti prominutí zmeškání úhrady poplatku postrádalo smyslu. Prominutí zmeškání úhrady by totiž optikou tohoto výkladu přicházelo v úvahu v každém případě, jen by mohlo navazovat právě a jen na uplynutí poshověcí lhůty. Lze připustit, že by v takovém případě byl dán rozdíl spočívající v tom, že u prominutí zmeškání úhrady v poshověcí lhůtě by zde byla ještě povinnost žadatele uhradit penále, nicméně výklad, který vede k tomu, že ve 100 % případů by v konečném důsledku stejně bylo prominutí zmeškání možné (byť při zaplacení penále), zcela popírá jednoznačně vyjádřený záměr zákonodárce.
33. Z dotčeného ustanovení je přitom zřejmé, že zákonodárce zamýšlel vyloučit možnost prominutí zmeškání *en bloc*, aniž by rozlišoval mezi řádnou či dodatečnou lhůtou k úhradě poplatku nebo aniž by zohledňoval placení penále; pokud by zákonodárce zamýšlel mezi těmito lhůtami rozlišovat, jistě by to do zákonného textu vtělil. V tomto ohledu lze poukázat

i na žalovaným odkazovanou důvodovou zprávu k § 11 zákona č. 173/2002 Sb. Podle ní nelze lhůtu prominout či prodloužit „s ohledem na existenci tzv. poshověcí lhůty a zejména s ohledem na potřebu právní jistoty třetích osob ohledně platnosti ochrany vynálezu patentem“. Jinými slovy řečeno, nemožnost prominutí spojuje zákonodárce i s právní jistotou třetích osob, jež mohou vycházet z toho, že patent v důsledku uplynutí lhůty zanikl. Z tohoto pohledu je irelevantní rozlišování mezi řádnou a poshověcí lhůtou; právní jistota třetích osob je chráněna bez rozdílu. Soud nadto plně souhlasí se žalovaným, že relativní přísnost této právní úpravy stanovující striktní podmínky úhrady poplatků za udržování patentů je vyvážena právě existencí poshověcí lhůty, tj. možností poplatek uhradit dodatečně ve lhůtě 6 měsíců ode dne jeho splatnosti. Podle čl. 5 bis odst. 2 Pařížské úmluvy měly smluvní státy sice také fakultativní možnost vedle poshověcí lhůty umožnit navrácení zaniklých patentů v důsledku neuhrazení udržovacích poplatků v předešlý stav. Český zákonodárce však této možnosti nevyužil a navrácení zaniklých patentů v předešlý stav v § 11 odst. 1 písm. a) zákona o udržovacích poplatcích naopak výslovně vyloučil.

34. Nedůvodná je také argumentace žalobkyně, že napadené rozhodnutí odporuje rozhodovací praxi žalovaného. Žalovaný nezpochybnil tvrzení žalobkyně, že ÚPV rozhodnutími ze dne 13. 11. 2017, zn. CZ/EP 2976209 a ze dne 25. 4. 2018, zn. CZ/EP 2277785 s odkazem na § 37 odst. 2 daňového řádu vyhověl žádostem dvou různých subjektů zastoupených stejným zástupcem, jaký zastupuje v nynější věci žalobkyně, které se týkaly zaplacení udržovacích poplatků.
35. Jak již soud rozebral výše, v důsledku znění § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 173/2002 Sb., je možnost aplikace § 37 daňového řádu na daný případ vyloučena. Existence dvou dřívějších prvoinstančních rozhodnutí ÚPV na tom nemůže nic změnit, a proto soud nepřisvědčil ani námitce porušení § 2 odst. 4 správního řádu.
36. Toto ustanovení upravuje zásadu legitimního očekávání a stanoví, že správní orgán musí dbát o to, „aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu, jakož i na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.“ Předmětná zásada souvisí s předvídatelností postupu správních orgánů, resp. orgánů veřejné moci obecně a vyjadřuje klasickou maximu, podle níž by měly být shodné věci posuzovány shodně a rozdílné rozdílně. NSS k tomu již v rozsudku ze dne 12. 8. 2004, č. j. 2 Afs 47/2004–83 vyslovil, že „princip předvídatelnosti rozhodování v podstatě znamená, že účastníci právních vztahů mohou legitimně očekávat, že státní orgány budou ve skutkově a právně srovnatelných případech rozhodovat – v celkovém vyznění – stejně.“ Pozdější judikatura NSS dále rozvedla, že správní orgán je vázán svou vlastní správní praxí (viz zejména usnesení rozšířeného senátu ze dne 21. 7. 2009, č. j. 6 Ads 88/2006–132). Správní praxí zakládající legitimní očekávání je ovšem dle tohoto rozhodnutí jen ustálená, jednotná a dlouhodobá činnost (případně i nečinnost) orgánů veřejné správy, která opakovaně potvrzuje určitý výklad a použití právních předpisů.
37. Zásada legitimního očekávání nadto nemůže být vnímána absolutně a nezávisle na dodržování zásady zákonnosti. V rozsudku ze dne 12. 5. 2016, č. j. 5 As 155/2015–35, NSS dovodil, že legitimního očekávání z titulu zavedené správní praxe se zpravidla nelze dovolávat, jednalo-li se o správní praxi nezákonnou, jejíž následování je nežádoucí a bylo by v rozporu se zákonem.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

38. Vztaheno na nyní projednávanou věc, argumentace dvěma dřívějšími rozhodnutími ÚPV neobstojí už jen proto, že existence dvou rozhodnutí nemohla bez dalšího založit ustálenou rozhodovací praxi, jíž by byl ÚPV vázán. Tato rozhodnutí, jak soud dovodil výše, byla navíc vydána v rozporu se zákonem, a jednalo se tak o rozhodovací praxi nezákonnou. Pokud by ÚPV i nyní rozhodl stejně, postupoval by v rozporu s – nutno říci výslovným a jednoznačným – zněním zákona.
39. Žalovaný v tomto směru též správně poukázal na to, že žalobkyněmi připomínaná rozhodnutí byla jen rozhodnutími prvoinstančními. Nepodléhala tak přezkumu rozkladovým orgánem, jenž mohl tyto závěry později korigovat. Jistě nemůže být v rozporu se zásadou legitimního očekávání, jestliže nadřízený orgán zaujme jiný právní názor než správní orgán prvního stupně, byť by tím případně došlo k popření dosavadní praxe prvostupňového orgánu (tou nadřízený orgán vázán není). V nyní projednávané věci je klíčová i skutečnost, že pro věc rozhodná právní otázka byla před vydáním napadeného rozhodnutí zodpovězena i správním soudem (rozsudek č. j. 18 A 14/2021-48), jehož závěry samozřejmě byly pro postup žalovaného vysoce relevantní. Ze všech těchto důvodů žalovaný nepochybil, odchýlil-li se od závěrů dřívějších rozhodnutí, kterými žádostem o prominutí zmeškání v prvním stupni vyhověl.
40. Soud tedy dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. prvním výrokem rozsudku zamítl.
41. Žalobkyně nebyly ve sporu úspěšné a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto ve druhém výroku tohoto rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 11. března 2025

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.